

නැටි වෙල්ත් සෙකියුරිටිස් සමාගම - 2018

මතය

නැටි වෙල්ත් සෙකියුරිටිස් සමාගමේ (“සමාගම”) 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය හා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ජරකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ජරකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

අවධාරණය කළ යුතු කරුණු

තත්ත්වගණනය නොකළ මාගේ මතයට අමතරව, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 01 වෙත අවධානය යොමු කරවමි. ඉහත සටහනේ දක්වා ඇති පරිදි ශ්‍රී ලංකා රජය මෙහෙයවනු ලබන මහපොළ උසස් අධ්‍යාපන ශිෂ්‍යත්ව භාර අරමුදල විසින් සමාගමේ කටයුතු මෙහෙය වීම හා පාලනය සිදු කරනු ලැබේ. 2018 අගෝස්තු 28 දින පැවැත්වූ අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේ දී සීමිත නැෂනල් වෙල්ත් කෝපරේෂන් සමාගම ඇවර කිරීම සහ සීමිත නැටි වෙල්ත් සෙකියුරිටිස් සමාගම වෙනත් ආයෝජකයෙකු වෙත විකිණීම, මහ බැංකුවේ අනුමැතියට යටත්ව සිදු කළ යුතු බව තීරණය කර තිබුණි.

1.1 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.3 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්ස්‍රව්‍යතාවය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මඟහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.4.1 අධිකාරී බලය නොලත් ගනුදෙනු

අධිකාරී බලය නොලත් ගනුදෙනු පිළිබඳ විස්තරය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) සමාගමේ අරමුදල් කළමනාකරණ ගිවිසුමේ අවශ්‍යතාවයට පටහැනිව සමාගමේ හිටපු ප්‍රධාන විධායක අධ්‍යක්ෂ හා හිටපු ප්‍රධාන ගනුදෙනුකරු, ට්‍රිලියන් සිකියුරිටිස් පුද්ගලික සමාගම හා වර්චුවල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් ඇන්ඩ් ට්‍රේඩින් ලංකා පුද්ගලික සමාගම නම් වූ පුද්ගලික සමාගම් 02 ක් සමඟ අවිධිමත් ගනුදෙනු සිදුකිරීමට සම්බන්ධවී තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් ආයෝජන තීරණ ගැනීම සමාගමේ ආයෝජන කමිටුව විසින් සිදු කල යුතු වුවත් ඉහත නිලධාරීන් දෙදෙනා සමාගමේ අනුමැතියකින් තොරව ආයෝජන තීරණ ගෙන තිබුණි.

ගැටලුකාරී පොලිය සම්බන්ධයෙන් කාර්ය මණ්ඩලය සිදුකල වංචනික ගනුදෙනු සඳහා ක්‍රියාකිරීමට නැට් වෙල්න් සෙකියුරිටිස් සමාගමට බලයක් නොමැති බව අපගේ අදහස වේ.

සියළුම ආයෝජන තීරණ ආයෝජන කමිටුව විසින් ගතයුතු බව නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

(ආ) දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ප්‍රාථමික ගනුදෙනුකරු) රීති අංක 11 (2), 2009 ජුනි 24 දිනැති රීති අංක 01/2009 හා ලියාපදිංචි කොටස් හා සුරැකුම්පත් (ප්‍රාථමික ගනුදෙනුකරු) රීති අංක 11 (2), 2009 ජුනි 24 දිනැති රීති අංක 01/2009 අනුව හිමිවන බලය යටතේ ඉහත සේවයෝජකයන් දෙදෙනා සමග වූ ප්‍රධාන ප්‍රතිමලදී ගැණුම් ගිවිසුමට අනුව, ප්‍රතිමලදී ගැණුම් ගනුදෙනු තුළින් ඇතිවන සියලු ගාස්තු උක්ත සේවයෝජකයන් දෙදෙනාට නියමිත පරිදි ගෙවීමට උපදෙස් දෙමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2015 අගෝස්තු 07 දින සමාගමට නියෝගයක් නිකුත් කර තිබුණි. CBSL විසින් මෙම නියෝගය අවලංගු කර නොතිබුණු හෙයින් සමාගම ඒ අනුව කටයුතු කිරීමට වගකීමට බැඳේ.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් කරන ලද මෙම නියෝගයට එරෙහිව සමාගම විසින් 2015 අගෝස්තු 18 දින අභියාචනාධිකරණයේ අභියාචනයක් ගොනුකර තිබුණු අතර 2015 සැප්තැම්බර් 04 දින දක්වා එම නියෝගය ක්‍රියාත්මක නොකරන ලෙස ප්‍රකාශ කරමින් අභියාචනාධිකරණය විසින් අතුරු නියෝගයක් නිකුත් කර තිබුණි. එසේ වුවද වගඋත්තර පාර්ශවකරුවන් සියලු දෙනා විසින් කරන ලද ඉල්ලීම සලකා බලා 2016 මාර්තු 29 දින උක්ත අතුරු නියෝගය අභියාචනාධිකරණය විසින් ඉල්ලා අස් කරගෙන තිබුණි. පසුව, අභියාචනාධිකරණය විසින් ලබාදුන් තීන්දුව අභියෝගයට ලක්කරමින් 2016 අප්‍රේල් 18 දින සමාගම විසින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ වෙනත් අභියාචනයක් කර තිබුණි. නමුත් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් සමාගමට පක්ෂපාතීව කිසිදු තීරණයක් ලබාදී නොතිබුණි. එහෙත් 2016 දෙසැම්බර් 27 දින වෝච්චාරික විගණන වාර්තාව සමාගම විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත ලබාදී තිබුණි. එසේ වුවද මෙම වාර්තාවේ දිනය වන විටත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මේ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු නියෝගයක් සමාගමට ලබාදී නොතිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය මණ්ඩලය විසින් සේවයෝජකයන් දෙදෙනාට උපදෙස් දෙමින් 2015 අගෝස්තු 07 දින නියෝග නිකුත් කර තිබුණි. 2016 ජූලි 29 දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ තීන්දුව වෙත අවධානය යොමු කරවමි. කෙසේ වුව ද NWSL සම්බන්ධව ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට පෙර 12 වන වගන්තියේ රෙගුලාසි යටතේ අවස්ථාවක් ලබා දීමට තිබුණි. ජනාධිපති නීති උපදේශක රොනල්ඩ් පෙරේරා මහතාගේ වෘත්තීමය නීති මතය ඔබ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත 2017 ඔක්තෝම්බර් 25 දිනැති ලිපියෙන් දන්වන ලදී. තවද 2016 ජූලි 29 දිනැති ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ තීන්දුව සහ 2016 දෙසැම්බර් 27 දින ලැබුණු වෝච්චාරික විගණන වාර්තාව සම්බන්ධයෙන් නියෝග හෝ නීතීමය උපදෙස් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ලබා දී නොතිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුව මේ සම්බන්ධයෙන් කඩිනමින් නියෝග දියයුතු බව නිර්දේශ කරමි.

(ඇ) 2014 වර්ෂයේදී පෞද්ගලික සමාගම් 02 කට (වයිට් ග්‍රෝව් හෝල්ඩින්ග්ස් හා ඇස්ට්‍රල් කැපිටල් හෝල්ඩින්ග්ස්) ගෙවන ලද රු.19,725,000 ක් වූ අවිධිමත් තැරැව් ගාස්තු සම්බන්ධයෙන් සමාගම විසින් 2016 වර්ෂයේදී අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට පැමිණිල්ලක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. මෙම සමාගම් මූල්‍ය සමාගම් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව යටතේ ලියාපදිංචි වී තිබේද යන්න පිළිබඳ ගෙවීම කිරීමට පෙර සමාගම විසින් සනාථ කරගෙන නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

අවිධිමත් තැරැව් ගාස්තු ප්‍රතිලාභ පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් සමාගම විසින් 2016 වර්ෂයේ දී අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැමිණිල්ලක් ඉදිරිපත් කර ඇත.

මෙම කරුණු සම්බන්ධයෙන් කඩිනමින් ක්‍රියාමාර්ග ගතයුතු බව නිර්දේශ කරමි.

1.4.2 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි ලබාගත නොහැකි වීම

අයිතමය	මුදල රු.	නොසැපයූ සාක්ෂි විගණන	කළමනාකාරීත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
ණය කර	19,152,440	ශේෂ තහවුරු කිරීම්	මෙම තහවුරු නොකළ තනි තනි ශේෂවල එකතුවකි. එම ශේෂ තහවුරු කර නොතිබුණි.	ශේෂ	මෙම ශේෂයන් ප්‍රමාණාත්මක බැවින් ශේෂ සනාථ කිරීම් ලබා ගැනීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ
ප්‍රතිමිල දී ගැනීම	77,776,731				

1.5 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශ	
2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පී.ඊ.ඩී.12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 9.1 වගන්තිය	හැකියාව උපරිම උපරිම ලබා ගැනීම සඳහා සමාගමේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාවක් සිටිය යුතු නමුත් නැට්ට්වෙල්ස් සෙකියුරිටිස් හි 2018 වර්ෂයේ සිටිය යුතු සේවක සංඛ්‍යාව අනුමත කරගෙන නොතිබුණි. එම නිසා වැටුප් තලය සහ උසස්වීම් ලබා දීමේ පැහැදිලි ක්‍රමයක් නොවීය.	2018 දෙසැම්බර් 14 දින වූ නැට්ට්වෙල්ස් සෙකියුරිටිස්හි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමේ දී සංවිධානයේ කාර්ය මණ්ඩලය අනුමත කරන ලදී. අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය සහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකා සටහන 2019 පෙබරවාරි 28 දින පැවැත් වූ MHESTF භාරකාර මණ්ඩල රැස්වීමට ඉදිරිපත් කර ඇත. භාරකාර මණ්ඩල අනුමැතියෙන් පසු 2019 සඳහා ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.			සමාගම මෙම රෙගුලාසිවලට අනුකූල විය යුතුය.

1.6 බදු රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) මෙම සමාගම සඳහා තක්සේරු වර්ෂ 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012, 2013/2014, 2014/2015 සහ 2015/2016 සඳහා පිළිවෙළින් රු.24,136,857 රු.77,382,317 රු.84,378,708, රු.66,181,759, රු.18,288,933, රු.113,687,212 හා රු.36,466,487 ක් ලෙස දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ආදායම් බදු තක්සේරු ලැබී තිබුණි. තවද, දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එයට සියයට 50 ක දඩයක් පනවා තිබුණි. සමාගම විසින් ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් නිකුත් කරන ලද එම තක්සේරුවලට එරෙහිව අභියාචනයක් ඉදිරිපත්කර තිබුණි.

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තු පනතේ දෙවන ප්‍රතිපාදන 32(1) වගන්තිය අනුව ප්‍රාථමික වෙළඳපලේ සමහර රජයේ සුරකුම්පත් ගනුදෙනුවලට බදු අය නොකෙරේ. අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත පොලී ආදායම් ගණනයකිරීම් ක්‍රියාවලියේ දී එය සැලකිල්ලට ගෙන නොතිබුණි. එම නිසා මෙම බදු තක්සේරු නිකුත් කිරීමේ දී මෙම විශේෂිත ප්‍රතිපාදන නොසලකා හැර තිබේ.

බදු ගැටළුව විසඳීම සඳහා සමාගම විසින් දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් දක්වා ඇති පරිදි දැඩිව පසුවිපරම් කටයුතු කල යුතුය. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමේ දී බදු තත්ත්වය නැවත තක්සේරු කර ඒ පිළිබඳ සුදුසු ගැලපීම් කිරීම සඳහා බදු උපදේශකයින්ගේ අවශ්‍ය වුවහොත් උපදෙස් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් ලබා ගත යුතුය.

(ආ) මූල්‍ය සේවාවන් සඳහා එකතු කල අගය මත බදු තක්සේරු දැන්වීම් 2013 වර්ෂය සඳහා වටිනාකම රු.16,600,601 සහ 2014 වර්ෂය සඳහා වටිනාකම රු.58,097,943 ක් ද දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලැබී තිබුණි. ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් නිකුත් කරන ලද උක්ත තක්සේරු දැන්වීම්වලට එරෙහිව සමාගම විසින් අභියාචනයක් සිදු කර තිබුණි.

25(A) වගන්තිය යටතේ සමාගම වැටි නොගෙවයි. සමාගම මූල්‍ය සේවා සපයන ව්‍යාපාරයක් නොවන බව කළමනාකරණයේ අදහස වේ.

සමාගම දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් සමඟ දැඩිව එල්ල බදු නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.243,412,073 ක පාඩුවක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.163,361,554 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.406,773,627ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට ආයෝජන ආදායම් රු.64,201,517 කින් සහ රු.308,806,135 ක සුරකුම් පත් ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ අලාභය ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන් ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා විශ්ලේෂණය කර පහත දැක්වේ.

- (අ) 2018 වර්ෂයේ රු.403,341,709 ක් වූ ආයෝජන ආදායම ඉකුත් වර්ෂයේ ආයෝජන ආදායම වූ රු.467,543,226 සමඟ සැසඳීමේ දී සමාගමේ ආයෝජන ආදායම සියයට 14ක අඩුවීමක් පෙන්නුම් කෙරේ.
- (ආ) 2018 වර්ෂයේ සුරක්ෂිත ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් (පාඩුව) රු.167,757,635 ක් වූ අතර ඉකුත් වර්ෂයේ සුරක්ෂිත ප්‍රතිමිලදී ගැනීමෙන් වූ රු.141,048,498 ක අලාභය සමඟ සැසඳීමේ දී සියයට 219 ක අඩුවීමක් පෙන්නුම් කෙරේ.
- (ඇ) 2018 වර්ෂයේ වෙනත් ආදායම් රු.11,400 ක් වූ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේ වෙනත් ආදායම් වූ රු.45,450 සමඟ සැසඳීමේ දී සියයට 75 ක අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරන ලදී.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතාව

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.243,412,073 ක පාඩුවක් වීම.	රජයේ සුරක්ෂිත පොලී අනුපාතයට දැඩි පීඩාකාරී රජයේ ණයකර වැඩිවීම බලපාන ලදී. 2018 වර්ෂයේ රු.බිලියන 2100 ක් නැවත ගෙවීමට සිදු වීම, පොලී අනුපාතය 2018 මාර්තු වල වැඩි වීම හා විදේශීය ආයෝජකයෝ රජයේ සුරක්ෂිත විකිණීම නිසා ඇති වූ වෙළඳපල තත්ත්වය අනුව 2018 අගෝස්තු 31 දින වනවිට රජයේ සුරක්ෂිත ආයෝජන කළඹ රු.බිලියන 8.35 ක් වැඩි කළයුතු විය. නමුත් ඉලක්ක ලඟා කර ගැනීමට අපිට නොහැකි විය.	සමාගම සුදුසු උපායමාර්ග ක්‍රම මඟින් ලාභදායීත්වය ලඟා කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 ප්‍රසම්පාදක කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගම රජයේ ප්‍රසම්පාදන මහපෙන්වීම්වලට අනුකූලව කටයුතු කර නොතිබුණි.	ප්‍රසම්පාදන සහ තාක්ෂණික කමිටුව සකස් කල ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ මහපොළ කමිටුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට ඉදිරිපත් කර ඇත. සමාගම විසින් අදාල සියලු ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ වගන්ති ඇතුළත් වර්ෂ 3කට අදාල ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් සකස් කරනු ලැබේ.	සමාගම මෙම රෙගුලාසිවලට අනුකූල විය යුතුය.

4. ගිණුම් කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

4.1 සංයුක්ත සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2018 – 2020 උපාය මාර්ග ව්‍යාපාර සැලැස්මට අනුව 2018 වර්ෂය සඳහා අයවැයගත ශුද්ධ ලාභය රු.මිලියන 227 ක් වුව ද සමාගමේ සත්‍ය ශුද්ධ පාඩුව රු.මිලියන 243 ක් විය. ඒ අනුව බදුවලට පෙර අයවැයගත හා සත්‍ය ශුද්ධ ලාභය සියයට 207 ක වෙනසක් විය. ඒ අනුව සමාගමේ ඉලක්කගත උපාය මාර්ග ව්‍යාපාර සැලැස්මට ලඟා වීමට නොහැකි වී ඇත.	රජයේ සුරකුම්පත් පොලී අනුපාතයට දැඩි ලෙස රජයේ ණයකර වැඩිවීම අඛණ්ඩව බලපාන ලදී. 2018 වර්ෂයේ රු.බිලියන 2100 ක් නැවත ගෙවීමට සිදු වීම, 2018 මාර්තුවල පොලී අනුපාතය වැඩි වීම හා විදේශීය ආයෝජකයෝ රජයේ සුරකුම්පත් විකිණීම නිසා ඇති වූ වෙළඳපල තත්ත්වය අනුව 2018 අගෝස්තු 31 දින වනවිට ආයෝජන කළඹ රු.බිලියන 8.5 ක් ද, 2018 වාර්ෂික පොලී ආන්තිකය සියයට 1.2 ක් ද විය යුතු විය. ඒ අනුව රජයේ සුරකුම් පත් ආයෝජන කළඹ රු.බිලියන 8.35 දක්වා වැඩි කල යුතු විය. කෙසේ වුවත් ඉහළ ණය ගැනීමේ පිරිවැය නිසා අයවැය ගත මායිම ලඟා කර ගැනීමට නොහැකි විය.	සමාගම සුදුසු උපාය මාර්ග සැලැස්ම සකස්කර එම සැලැස්මේ ඉලක්ක ලඟා කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.